

До спеціалізованої вченої ради Д 08.727.04
в Дніпропетровському державному
університеті внутрішніх справ
49005, м. Дніпро, просп. Гагаріна, 26

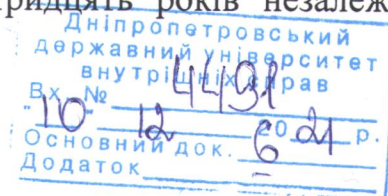
ВІДГУК

офіційного опонента — доктора юридичних наук, доцента Козича І.В. на дисертацію Спільника Сергія Івановича «ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ КРИМІНОЛОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ», подану на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія; кримінально – виконавче право

Актуальність теми дослідження. Вивчення поданих Спільником С.І. матеріалів дисертації та автореферату, а також ознайомлення з його публікаціями, дає підстави стверджувати, що автором було проведено достатній науково-правовий аналіз теми, актуальної як у теоретичному, так і у практичному плані, сформульовано висновки і пропозиції, що мають інноваційний характер.

Оцінюючи дисертацію в цілому, можна констатувати, що автор досягнув поставлених перед собою цілей, роботу виконала на належному науковому та методологічному рівні. Такий загальний висновок підтверджується за основними критеріями, за якими оцінюються такі наукові роботи.

Обрана тема відповідає спеціальності наукового пошуку та визначається, перш за все, тим, що Конституція України у ст. 92 проголосила, що виключно законами України визначається організація і діяльність органів і установ виконання покарань, Законом України оголошується амністія. Таке положення Основного Закону свідчить про важливість належного функціонування Державної кримінально-виконавчої служби України, структурні підрозділи якої контролюють ступінь втручання держави у права і свободи людини і громадянина, що постійно або тимчасово обмежені за рішенням суду. Фактично всі тридцять років незалежності

Державна кримінально-виконавча служба України функціонує в умовах постійного реформування – успадкована радянська репресивна система виконання покарань до цих пір знаходить своє відлуння у рішеннях ЄСПЛ щодо нелюдських умов тримання засуджених у виправних колоніях та СІЗО. Головним результатом діяльності Державної кримінально-виконавчої служби України має бути повернення у суспільство громадянина, який не втратив соціальні зв'язки, здоров'я, має всі можливості для нормального життя. Сама ця сукупність заходів аналітичного, координаційного, виховного, запобіжного, контрольного, організаційного, управлінського, наглядового, методичного, інформаційного та освітнього характеру, що вживаються суб'єктами, наділеними державно-владними повноваженнями на спеціально-кримінологічному, індивідуальному, віктимологічному рівнях по відношенню до засуджених осіб та персоналу органів і установ, і є кримінологічною діяльністю Державної кримінально-виконавчої служби України.

Треба зазначити, що актуальність обраної теми безпосередньо пов'язана із її новизною. Незважаючи на те, що питанням протидії пенітенціарній злочинності присвячені численні праці вітчизняних та зарубіжних вчених, існує низка прогалин, відкритих та дискусійних питань, пов'язаних із сучасним дослідженням проблеми кримінологічної діяльності Державної кримінально-виконавчої служби України з розробленням пропозицій і рекомендацій, спрямованих на удосконалення законодавства та відповідної правозастосовної практики. Актуальність теми рецензованого дисертаційного дослідження підкреслюється також тим, що дослідження узгоджується з положеннями Концепції реформування кримінальної юстиції України, затвердженої Указом Президента України від 08.04.2008 р. № 311/2008; Концепції реформування (розвитку) пенітенціарної системи України, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13.09.2017 р. № 654-р; положеннями р. 4 Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», схваленої Указом Президента України від 12.01.2015 року № 5/2015;

Плану проведення науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт Класичного приватного університету на 2021 р.

Наведене вище дозволяє стверджувати про безсумнівну актуальність, необхідність і своєчасність дисертаційного дослідження С.І. Спільника.

Зв'язок дисертаційного дослідження з програмами, темами і планами, затвердженими на загальнодержавному і відомчому рівнях, безумовно, сприяє забезпеченню значимості даного дисертаційного дослідження.

Мета і задачі дослідження сформульовані належним чином, відповідно до теми дослідження. Уявляється, що у дисертації належним чином визначені об'єкт і предмет дослідження.

Методи дисертаційного дослідження, вибрані і застосовані автором, відповідають предмету дослідження.

Емпірична база дослідження забезпечується різними репрезентативними даними. Зазначене вище забезпечує належний ступінь обґрунтованості висновків і пропозицій, сформульованих у результаті дисертаційного дослідження, та їх достовірність. Як видно із матеріалів, що містяться у додатках, результати дисертаційного дослідження отримали належну апробацію, що також засвідчує визнання їх значущості для практики.

Структура роботи відповідає темі дисертаційного дослідження, його меті і задачам.

Публікації. Основні положення та результати дисертації викладено в 1 одноособовій монографії, 20 наукових статтях, із них 16 опубліковано у виданнях, що визнані як фахові з юридичних наук, 4 статті – у зарубіжних наукових періодичних виданнях за профілем дисертації, а також у 6 тезах доповідей на науково-практичних конференціях різного рівня.

Оцінюючи основні положення дисертації, слід зазначити наступне.

Всі розділи та підрозділи дисертації складають взаємопов'язану логічну систему. У висновках, дисертант надає свої пропозиції, які, як вже

підкреслювалось, обґрунтовані і безпосередньо витікають із змісту роботи. В цілому, слід підтримати основні положення дисертації, що виносяться на захист. Як позитивну рису слід відзначити ту обставину, що висновки після кожного із розділів роботи сформульовані автором досить чітко та відображають головні положення дослідження. Загалом можна зробити висновок, що структура дисертації С.І. Спільника повністю відповідає логіці наукового пошуку та дозволила авторові послідовно зупинитися на основних проблемних питаннях протидії цьому негативному явищу.

Викладені у вступі та розділах основної частини дисертації положення, які стосуються постановки проблеми в цілому, окремих її аспектів, переконують у тому, що відповідні питання є теоретично і практично важливими, перспективними для наукового дослідження. Оцінюючи дисертаційне дослідження в цілому, можна зробити висновок, що воно розвиває і поглиблює сучасні концептуальні уявлення про теорію протидії пенітенціарній злочинності в Україні та світі.

Автореферат відображає основний зміст дисертації. Текст дисертації викладено логічно, зрозумілою мовою.

У той же час, слід визначити **низку зауважень** щодо даного дисертаційного дослідження, які можуть стати предметом для наукової дискусії під час захисту. Зокрема:

1. Дисертант у вступі дисертації вказує на певну емпіричну базу. Разом з тим, вказівка на структуру роботи в авторефераті дисертації обмежується додатками з переліком опублікованих праць. У тексті самої дисертації зустрічається широке використання різних результатів вивчення емпіричної бази. На мою думку, узагальненні результати вивчення емпіричної бази повинні міститися у додатках до дисертації, що значно підвищило б рівень репрезентативності проведеного дослідження. Сюди ж слід віднести й відповідні анкети та узагальнені дані (аналітичні довідки).

2. Відзначаючи особливу практичну направленість результатів проведеного С.І. Спільником дослідження, виникає питання про відсутність

даних про їх впровадження у практику діяльності правоохоронних органів та законотворчий процес, в науку чи освітній процес. На мою думку, необхідно було показати практичну цінність одержаних результатів, оскільки ця робота має вагомe не тільки теоретичне значення (треба було подати відомості про наукове використання результатів досліджень або рекомендації щодо їх використання), а й прикладне значення – відсутні відомості про практичне застосування отриманих результатів або рекомендації щодо їх використання. Відзначаючи практичну цінність отриманих результатів, доцільно подати короткі відомості про впровадження результатів досліджень із зазначенням назв організацій, у яких здійснена їх реалізація.

3. Більш чіткого формулювання потребує твердження автора, винесене у елементи наукової новизни, у якому зазначається, що дисертантом «удосконалено визначення кримінологічного моніторингу ...». В той же час, зі змісту дисертації важко зрозуміти, у чому ж полягає згадане вище удосконалення? Що ж саме нового привнесено автором у згадане вище питання?

4. В Міністерстві юстиції України 12 травня 2021 року відбулося обговорення Проекту Стратегії реформування пенітенціарної системи до 2026 року, метою якої є створення гуманістичної системи виконання кримінальних покарань, яка гарантуватиме безпеку суспільства та забезпечуватиме соціальну адаптацію людини, а одним із основних напрямів реалізації є збільшення застосування покарань та запобіжних заходів, не пов'язаних з ізоляцією від суспільства, та подальший розвиток органів пробації. На жаль, автор такій конраверсійній пропозиції не приділив достатньо уваги.

Зазначені вище зауваження не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційного дослідження, вони мають сприяти науковій дискусії під час публічного захисту дисертації, як це і передбачено вимогами до процедури захисту дисертації.

Загальний висновок:

Дисертація **Спільника Сергія Івановича «Теоретико-прикладні засади кримінологічної діяльності Державної кримінально-виконавчої служби України»** є самостійним, завершеним науковим дослідженням, яке містить наукові положення та науково обґрунтовані результати, що розв'язують важливу науково-прикладну проблему і щодо яких здобувач є суб'єктом авторського права, а саме: воно дозволило дисертанту отримати результати, які є суттєвим внеском у теорію протидії пенітенціарній злочинності.

Виходячи з викладеного, на основі вивчення дисертації та наукових праць, опублікованих по темі дисертації, слід зробити висновок, що рецензована дисертація відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567 (зі змінами), а її автор заслуговує на основі публічного захисту на присудження йому наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія, кримінально виконавче право.

Офіційний опонент:

завідувач кафедри політики

у сфері боротьби зі злочинністю та кримінального права

Навчально-наукового Юридичного інституту

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет

імені Василя Стефаника»,

доктор юридичних наук, доцент

Козич І.В.

